

DAÇ. 1, 26. = किम् oder कृतम् wie viel mehr, mit einer Negat. wie viel weniger: वैज्ञान्यं मम तावदीदृशमपि स्नेहाद्रण्यौकसः पीड्यते गृहिणं कथं नु तनयाविश्लेषडुःखैर्नवैः ÇĀk. 81. नास्य देवा न गर्न्धवा नासुरा न च राजसाः । कर्तुमारेपणं शक्ता न कथं नु हि मानवाः ॥ R. 1, 33, 9. — 4) mit स्विद् wie — wohl? ÇĀt. Br. 12, 3, 4, 1. MBh. 1, 3636. 2, 2422. 3, 1088. 1352. fg. 12614. R. 2, 21, 60. कथमिव स्विन्नः सद्यस्ते ÇĀt. Br. 4, 6, 9, 1. 3. — 5) mit च न (चन) a) auf keine Weise, in keinem Falle, durchaus nicht; als Verstärkung einer vorang. Negation: न लोकवृत्तं वर्तते वृत्तिकेतोः कथं च न M. 4, 11, 34. 7, 104. 8, 20, 43. 300. 9, 60, 86. 215. 328. 10, 59. 11, 39. N. 4, 19. 10, 1. 13, 42. 18, 14. 26, 22. BRĀHMAN. 1, 17. R. 1, 9, 50. VIÇV. 3, 22. 11, 15. 14, 18. BHĀG. P. 1, 5, 19. तस्यावमानं कैरव्य मा स्म कार्षीः कथं च न MBh. in BENF. Chr. 41, 4. अनतिक्रमणीयो हि विधौ राजन्कथं च न MBh. 11, 235. — b) auf irgend eine Weise, irgendwie, bei irgend einer Gelegenheit, in Folge von diesem oder jenem M. 5, 143. 9, 135. 198. 203. 11, 158. MBh. 1, 6804. — c) mit Mühe: वृद्धेनोत्पादिताः पुत्रा मया चैते कथंचन R. 1, 22, 9. 67, 4. कथं कथंचन dass. VIKR. 29, 15. — 6) mit चिद् a) auf irgend eine Weise, auf welche Weise es auch sei: कथंचित्प्रज्वलन्कामो जले सुप्तं न मो दहेत् R. 5, 73, 7. कथंचिदप्यतिक्रामन् M. 3, 90. mit einer Negat. auf keine Weise, durchaus nicht: इन्द्रो ऽपि तां नापहरेत्कथंचित् DRAUP. 5, 14. R. 1, 44, 11. 3, 13, 22. PAÑKĀT. I, 383. न तु शस्त्रं ग्रहीष्यामि कथंचिदपि MBh. in BENF. Chr. 19, 4. न कथंचिन्न auf keine Weise nicht d. i. durchaus: न कथंचिद्धि मे पापा न वध्या ये सुरद्विषः AĀG. 10, 17. यथा कथंचित् auf welche Weise es auch sei M. 11, 220. JĀG. 1, 208. 3, 320. — b) mit einiger Anstrengung, mit Mühe, mit genauer Noth: कथंचिद्भक्तुर्वीरौ दंपती तौ रघोत्तमम् MBh. 13, 2797. पश्य वैदेहो कथंचित्तौम्य जीवति R. 3, 24, 20. 43, 6. 5, 57, 12. वयं तु धृतराष्ट्रेण — विवासिता न दग्धाश्च कथंचिदैवसंश्रयात् Hid. 1, 43. PAÑKĀT. 9, 5. 43, 10. KUMĀRAS. 3, 34. KATHĪS. 4, 38. 10, 39. AMAR. 50, 73. RĀGATAR. 5, 134. 318. 415. कथंचिदपि जीवतीम् R. 6, 99, 50. कथंचिद्यदि (es geschieht mit Mühe, dass) dass.: मन्दप्राणो रूपं पत्नी कथंचिद्यदि जीवति 3, 73, 3. — c) ein wenig, ziemlich, einigermaassen: शकुन्तला कथंचिद्भ्रावनतमुखी तिष्ठति ÇĀk. Ch. 63, 1. कथंचिदुत्थाय 63, 1. VIKR. 47, 19. सिचयात्तेन कथंचित्स्तनमध्योच्छ्वासिना 7. कथंचिद्भूर्म KATHĪS. 3, 80. कथंचिद्धृतिमाप्तवान् 104. AMAR. 46. — 7) mit अपि a) auf irgend eine Weise, irgendwie PAÑKĀT. 35, 5. MEGH. 88. कथमपि — न auf keinen Fall R. 1, 22, 23. ad MEGH. 86. — b) mit einiger Anstrengung, mit Mühe, mit genauer Noth: कथमपि तस्मादपेतः PAÑKĀT. 91, 6. 21, 13. 58, 19. कथमपि न प्राणैर्विमुक्तः 69, 2. 80, 9. विसृज्य कथमप्युमाम् KUMĀRAS. 6, 3. MEGH. 3, 23. 105. AMAR. 12, 39. 73. कथं कथमपि dass. DAÇAK. in BENF. Chr. 187, 11. 197, 3. RATNĀV. 4, 9. — c) ein wenig, nur obenhin, etwas: कथमप्युन्नमितम् ÇĀk. 73. सापि तस्मिन्दिने स्नातो कथमप्यकरोच्चिरम् KATHĪS. 4, 31. कथमप्यबान्धवकृता auch nicht im Geringsten durch die Verwandten hervorgehoben ÇĀk. 92. तद्यदि कथमपि ज्ञायते wenn man diese (die Grammatik) nur obenhin kennt PAÑKĀT. 4, 15. — Vgl. die ältere Form कथा und den Artikel 1. क.

कथमेत (कथम् + भूत) adj. wie beschaffen? wie geartet? Sch. zu KĀU-RAP. 1. figg. Das subst. कथभाव m. beim Sch. zu KĀTJ. Çr. 1, 2, 11. 18.

कथप्, कथयति DAURUP. 35, 1. episch auch med.; अचकथत् P. 7, 4, 93,

Sch. auch अचकथत् VOP. 17, 4. 1) sich mit Jmd (instr. oder सह mit instr.) unterhalten: एवं तौ कथयतौ तुभ्यः शुश्रुवतुः स्वनम् BRĀHMAN. 1, 11. कथयन्नैषधेन N. 20, 31. मुदेवेन सहैकास्ते कथयतीम् 16, 29. कथयित्वा — सुमन्त्रेण चिरं सह R. 2, 37, 1. कथित n. Gespräch N. 22, 29. श्रोत्र्याभ्यासां विग्रम्भकथितानि ÇĀk. 33, 3. — 2) erzählen, mittheilen, berichten, reden von, auseinandersetzen; mit dem acc. der Sache oder der Person, von der geredet wird: कृतं ते कथयिष्यामि मरुदाध्यानम् MBh. 1, 2206. कथयति मित्रः कथाः R. 3, 1, 14. Hit. 8, 18. ह्रीरुतवीर्यस्य कथाः — कथयस्व BHĀG. P. 2, 8, 3. अत्र ते कथयिष्ये ऽमुमित्तिहासं पुरातनम् 4, 25, 9. MBh. 1, 2205. शीघ्रं कथयस्व 3, 13180. कथयध्वं यथातथम् 2136. रामस्य — वृत्तं कथय R. 1, 2, 35. ततः सर्वं यथावृत्तं दमयत्या नत्स्य च । भीमायाकथयत् N. 24, 42. तत्तस्यै कथयति ÇĀk. 101, 7. 30, 13. कथयां बभूव AĀG. 1, 11. एतद्विद्वन्ध्याभ्यासं विस्तरेण तपोधन । कथयस्व न मे तृप्तिः कथ्यमानेषु बन्धुषु MBh. 1, 4488. अकीर्तिं चापि भूतानि कथयिष्यन्ति ते ऽव्ययाम् BHĀG. 2, 34. 10, 18. पालमेतस्य तपसः कथयध्वम् MBh. 1, 8340. मातरं पितरं कुलम् । कथयस्व MBh. 1, 5410. तं जनाः कथयतीह यावद्वति गौरियम् 13, 3168. दमयतीसकाशे तौ कथयिष्यामि N. 1, 20. स चास्य कथयामास शर्वरं श्रमणो तदा R. 1, 1, 55. सा खलु — मो मर्क्यैः कथयिष्यति ÇĀk. 7, 18. कथयिष्यामि श्रुतबोधम् ÇRUT. (Br.) 1. पर्युत्सुकां कथयसि — ताम् du schildest sie als heftig verlangend VIKR. 34. एतद्धि सर्वमेतस्य कथयित्वा गमिष्यसि Vid. 168. partic. कथयत् BHĀG. 18, 75. R. 1, 8, 28. med.: इमानि नारीवाक्यानि कथयानः पुनः पुनः MBh. 3, 2906. — सन्तकुमारो भगवान्पुरा कथितवान्कथाम् R. 1, 8, 6. कथितवानस्मि च भवते ÇĀk. 82, 8. pass.: कथाक्लेन बालानां नीतिस्तदिह कथ्यते Hit. Pr. 7. न हि तृप्यामि कथ्यतः (partic. praes.) MBh. 3, 636. तस्यैते कथिता स्युः ÇRETĀÇV. UP. 6, 23. कथं च त्वपि चैतेन कथितं स्यात्तु N. 22, 13. याः (गिरः) कथिताः पुरा 11, 6. कथितस्वर्गतिगुरोः RAGH. 12, 15. — 3) angeben, ankündigen, verathen: आत्मनो यदि वान्येषां गृहे नेत्रे ऽथ वा खले । भक्त्यतो (गो) न कथयेत्यवत्तं चैव वत्सकम् ॥ M. 11, 114. N. (BOPP) 12, 29. Suçr. 1, 104, 19. भवत्तं कथयित्वा स मम MBh. 14, 157. नारदेन — कथिता ऽसि मे 144. यद्यसौ राजकुले मो कथयिष्यति MRĀKḤ. 64, 8. आकारसदृशं चेष्टितमेवास्य कथयति schon sein der äusseren Erscheinung entsprechendes Benehmen verräth es ÇĀk. 103, 18. पर्यश्रुणी तु नयने तस्याः कथयां बभूवतुः सर्वम् SĀH. D. 56, 21. VIKR. 7. — 4) annehmen, statuieren: द्वादशादित्यान्कथयतीह धीराः MBh. 3, 10668. कथिता स्युः संक्षेपेण द्विसप्ततिः M. 7, 157. — 5) pass. genannt werden, heissen, für etwas gelten: तत्राज्ञा व्रीह्यन्त्रिवार्षिकाः सप्तवार्षिका वा कथ्यन्ते PAÑKĀT. 167, 2. पूर्वजन्मकृतं कर्म तदैवमिति कथ्यते Hit. Pr. 32. कैटिल्यं कचसंचये u. s. w. सदैव कथितं मायाप्रयोगः प्रिये PAÑKĀT. I, 203. कथितं माणवकक्रीडामिद् ÇRUT. 12. 20. 28. प्रमितान्तेरिति कथिता कविभिः 29. — Schon SCHLEGEL (Ind. Bibl. I, 337) hat die angebl. Wurzel कथ (sie wird zweisilbig geschrieben) auf कथम् zurückgeführt und demnach als ursprüngliche Bed. aufgestellt: das Wie eines Ereignisses darlegen.

— अनु nacherwähnen: कथितानुकथितो ऽन्वादिष्टः P. 6, 2, 190. Sch. — Vgl. अनुकथन.

— प्र verkünden, melden: यावन्निःश्रेयसं वाक्यं किंचित्प्रकथयाम्यहम् R. 5, 1, 93. प्रकथय्य गतः P. 6, 4, 56. Sch. — Vgl. प्रकथन.

— सम् erzählen, mittheilen, berichten, reden von, auseinandersetzen;